

Pojišťovnu střeží úhoř už více než sto let

Secesní budova ve Spálené ulici v centru Prahy, v níž dnes sídlí Česká pojišťovna, ukrývá jednu raritu. V kašně ve vstupním vestibulu totiž žije úhoř. Rybího maskota tu pojišťovna má už od roku 1914, byť se sedmnáctiletou přestávkou. Jmenuje se Pepa, stejně jako jeho předchůdce.

„Pojď sem, Pepíku. Mám pro tebe, žížalu,“ láká úhoře jedna ze zdejších zaměstnankyň. Zhruba metrový úhoř okamžitě reaguje, Vypluje z plastové trubky, která je jeho jediným úkrytem před okolním světem, a šine si to k natažené ruce. Není vůbec plachý, naopak je velmi přátelský. Nechá se prý i podrbat.

V přírodě se úhoř říční dožívá osmi až patnácti let. Ale Pepa II. se v místní kašně prohání už od roku 1993. Jeho předchůdce, Pepa I., se v ní zabydlel dokonce na neuvěřitelných dvašedesát let.

Pepa je velkou atrakcí. Navštěvovat ho chodí nejen současní zaměstnanci, ale i ti bývalí. Fotografovat si ho přicházejí také turisté. Vyšlo o něm několik článků, byl zachycen v krátkém dokumentu. Stará se o něj údržbář, který mu kromě žížal nosí i moučné červy.

A jak se legendární Pepa do kašny dostal? To bylo tak...Do budovy, již navrhl architekt Osvald Polívka, se začátkem minulého století nastěhovala První vzájemná pojišťovna. Dominantou vstupního vestibulu se stala kašna umístěná mezi pilíři hlavního schodiště. Bazének kašny, který zdobí bohatá mozaika a kovová plastika znázorňující chlapce se skleněnými svítícími květy od Ladislava Šalamouna, zel nějakou dobu prázdnotou. Vše se změnilo v roce 1914, kdy se sem nastěhoval vltavský úhoř. Do kašny ho přinesl tehdejší zaměstnanec pan Oulík. Ulovil ho ve Vltavě a pojmenoval ho Pepík. Úhoř se nakonec stal maskotem pojišťovacího ústavu a jako jeho součást dostal i inventární číslo. S tím souvisela i apanáž ve výši třiceti korun, za níž se Pepíkovi kupovalo krmení.

Rybí maskot žil v kašně až do roku 1976, kdy uhynul. Poté se stal exponátem v zoologickém oddělení Národního muzea. Po několik dlouhých let byl bazének prázdný. Pepa II. se nastěhoval v roce 1993. Spokojeně si tu hověl až do doby, kdy musel kvůli rekonstrukci budovy své bydliště na nějaký čas opustit a dočasně se přestěhovat do Stanice mladých přírodovědců v Kartouzské ulici na Smíchově.

Zpět se vrátil v roce 2004 a od té doby opět čeří vodu ve zdejší kašně a dělá radost nejen místním zaměstnancům, ale i zvědavým návštěvníků či turistům, k nimž se zpráva o pražské rybí legendě dostala.

Katedra bohemistiky PF UJEP

KLAUZURNÍ PRÁCE Z ČESKÉHO JAZYKA

Bakalářské studijní programy – Český jazyk a literatura

Český jazyk a literatura (jednooborové studium)

Český jazyk a literatura (dvouoborové studium)

Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání

Datum: **23. srpen 2019**

Jméno a příjmení:

Aprobace:

Identifikační číslo:

Disciplína	Počet bodů
Stylistika	
Syntax	
Morfologie	
Lexikologie a tvoření slov	
Fonetika a pravopis	
CELKEM	

Celkové hodnocení:

A

B

C

D

STYLISTIKA

1.
 - a) Do které funkčněstylové oblasti patří tento text?

 - b) O který slohový útvar se jedná?

 - c) Které slohové postupy jsou v textu dominantní?

2.
 - a) Jak je text členěn z hlediska horizontálního?

 - b) Zformulujte téma 4. odstavce pod perexem.

 - c) Zformulujte téma předposledního odstavce.

3. Které prostředky vertikálního členění a s jakou funkcí se v textu uplatňují?

prostředky	jejich funkce
.....
.....
.....

4. K následujícím výrazům z textu přiřaďte jejich adekvátní slohový příznak. Vybírejte přitom ze škály – prostředek slohově neutrální, knižní, termín, hovorový.

<i>byť</i>	<i>zet</i> (sloveso)
<i>mozaika</i>	<i>maskot</i>

SYNTAX

1. **Znázorněte stavbu následujícího souvětí** náležitým plošným schématem, v kterém budou údaje o jednotlivých větách (způsob připojení, větněčlenská funkce, sémantický vztah).

Dominantou vstupního vestibulu se stala kašna umístěná mezi pilíři hlavního schodiště, její bazének, který zdobí bohatá mozaika a kovová plastika, jež znázorňuje chlapce se skleněnými svítícími květy od Ladislava Šalamouna, zel nějakou dobu prázdnou, vše se však změnilo v roce 1914, protože tehdy se sem nastěhoval vltavský úhoř, kterého ulovil pan Oulík.

2. **Jakou funkci má v textu otázka *A jak se legendární Pepa do kašny dostal?***
Určete druh této otázky.

Funkce otázky:

Druh otázky:

3. **Zapište u následujících vět jejich gramatickou a sémantickou základovou větnou strukturu pomocí GVV a SVV.**

a) *Do kašny ho přinesl tehdejší zaměstnanec pan Oulík.*

GVV:

SVV:

b) *Zpráva o pražské rybí legendě se dostala i k zvědavým návštěvníkům a turistům*

GVV:

SVV:

- 4. Najděte větu s interpunkční chybou a vypište ji. Chybu opravte a správné řešení odůvodněte:**

Věta s chybou:

Náležitá interpunkce:

Odůvodnění:

- 5. Proved'te syntaktickou analýzu následující věty jednoduché a její stavbu znázorněte náležitým plošným schématem (s údaji o každém větném členu a skladebních vztazích gramatických a sémantických). Odůvodněte interpunkci.**

Do budovy, navržené architektem Osvaldem Polívkou, se začátkem minulého století nastěhovala První vzájemná pojišťovna.

Odůvodnění interpunkce:

MORFOLOGIE

1. Určete slovní druh:

- a) *rarita*
- b) *byť*
- c) *sedmnáctiletý* (1. odstavec, 3. řádek)
- d) *již* (5. odstavec, 1. řádek)
- e) *čeřit*

2. Určete vzor níže uvedených jmen:

- a) *apanáž*
- b) *krmení*
- c) *exponát*
- d) *kašna*
- e) *bydliště*

3. Utvořte:

- a) přechodník přítomný pro maskul. pl.
slovesa *hovět*
- b) přechodník minulý pro neutrum sg.
slovesa *nastěhovat*
- c) imperativ pro 1. osobu pl.
slovesa *zdobit*

4. Napište latinský ekvivalent:

- a) spojka
- b) 3. stupeň přídavných jmen

5. Uved'te:

- a) příčestí trpné pro maskulinum sg.
infinitivu *navrhnout*
- b) 3. os. j. č. (maskul.) oznam. zp. min. času
rodu činného *lákat*

6. Napište:

- a) instr. plurálu substantiva *červ*
- b) nominativ plurálu (maskulinum životné)
adjektiva *umístěný*
- c) komparativ adjektiva *plachý*

LEXIKOLOGIE A TVOŘENÍ SLOV

1. K následujícím slovům uveďte jejich příslušné slovtvorné charakteristiky.

	<i>pojišťovna</i>	<i>opustit</i>
motivující slovo
slovtvorný základ
slovtvorný formant
hlásková alternace
slovtvorný způsob a postup
onomaziologickorelační typ *

(*zde vybírejte ze škály mutace, modifikace, transpozice)

2. Vypište z textu:

- a) chrématonymum
- b) antroponymum
- c) zoonymum
- d) urbanonymum
- e) domácí substantivní kompozitum
- f) číslovkové kompozitum

3. K následujícím slovům cizího původu z textu uveďte jejich domácí jednoslovný ekvivalent.

metropole

éra

FONETIKA A PRAVOPIS

1. a) Proveďte fonetickou transkripci (**českou transkripční soustavou**).

V přírodě se úhoř říční dožívá osmi až patnácti let. Ale Pepa II. se v místní kašně prohání už od roku 1993. Jeho předchůdce, Pepa I., se v ní zabydlel dokonce na neuvěřitelných dvašedesát let.

b) Vypište z předchozích výpovědí **slova a spojení, v jejichž výslovnosti dochází k asimilaci znělosti.**

c) Vypište z předchozích výpovědí všechny **labiální konsonanty a podtrhněte ty, které jsou znělé.**

2. **Podtrhněte pouze ortoepické výslovnostní formy:**

jméno [me:no]

tkanička [kaňička]

koupali jsem se [koupali sme se]

ženská [žencka:]

poddaná [podana:]

městský [mňeski:]

obnos [vobnos]

3. **Charakterizujte výpověď z fonetického hlediska:**

4. Vedle daných slov **uved'te počet slabik a podtrhněte jádra slabik**. Zavřené slabiky zakroužkujte:

chlouba

vytkl

trsátkem

odloubnout

5. Doplněte výpovědi podle významu, na němž se podílí realizace **větného přízvuku** (vyznačen velkými písmeny):

Lépe si vedli naši TENISTÉ, kdežto

Lépe si vedli NAŠI tenisté, kdežto

6. **Opravte chyby** v následujícím textu:

Kolika lidem kteří od národního muzea vzhlížejí na schon lidí a aut pod sebou, se asi vybaví přání jeho zakladatelů, aby se pro muzeiní sbírky našlo místo tiché a klidné, ze všech stran přístupné? Děti se jako vždycky nejvíc těšili na velrybý kostru. Rodiče zase lákali archeologické nálezy kostěnných nástrojů starých kultur. V oddělení nerostů pak byly zaujati třpitivými drahokami. Mezi plazi, vás určitě zaujmou krokodýliy. Ty si ani neumíš Jano představit co pro mě znamená. Sliboval jí hory, doly, a přitom už měl ženu a tři malí děti. Chyběli jím vysvětlivky toho co zákonodárce zamíšlel. Stát zřejmě zbitečně zaplatil stovky miliónů Kč za čtyři mosty na D1. Minimálně ve dvou případech použili stavební firmy méně oceli, než bylo v plánu,. Nově otevřený zábavný podnik jsme ještě nenavštívily. U zasklenných teras je prosvětelnost interiéru docílena velkýma prosklennýma stěnama ješ terasu odlechčí a dokonale propojí interiér s exteriérem.